

TALLER 3ESO · REFORÇ

Reforç · 1a avaluació (unitats 1-3)

L'imprescindible de la primera avaluació explicat molt fàcil: què és l'economia, els agents i el consum responsable. Per a qui necessita assegurar l'aprobat.

1a avaluació · Unitats 1, 2, 3

REPÀS TEÒRIC

U1. Què és l'economia?

L'**economia** estudia com usem les coses que tenim per a cobrir les nostres necessitats. El problema és que els recursos (diners, temps, materials) són **limitats**, però les necessitats i els desitjos són quasi infinits. A això se li diu **escassetat**.

Com que no podem tindre-ho tot, sempre cal **triar**. I cada vegada que triem una cosa, renunciem a una altra. Allò a què renunciem és el **cost d'oportunitat**. Per exemple, si gastes la teua paga en un videojoc, el cost d'oportunitat és la roba que hauries pogut comprar en el seu lloc.

U2. Els agents econòmics i el flux circular

En l'economia hi ha tres protagonistes, els **agents econòmics**: les **famílies** (consumeixen productes i treballen), les **empreses** (produeixen béns i serveis i donen ocupació) i l'**Estat** (cobra impostos i ofereix serveis públics com col·legis, hospitals o carreteres).

El **mercat** és el lloc (físic o per internet) on es posen d'acord qui compra i qui ven. Els diners no es queden quietes: passen de les empreses a les famílies (en forma de sous) i tornen a les empreses (quan les famílies compren). Eixe cercle es diu **flux circular de la renda**.

U3. Consum intel·ligent i responsable

Consumir bé és pensar abans de comprar: distingir el que de veritat necessites del que només et ve de gust, comparar preus i no deixar-te portar per l'impuls. La **publicitat** està feta per a convèncer-te que compres, així que convé mirar-la amb ull crític.

Com a consumidor tens **drets**: si un producte ix defectuós, la **garantia** obliga la botiga a arreglar-lo, canviar-lo o tornar-te els diners, i si no t'atenen bé pots demanar un **full de reclamacions**. A més, cada compra deixa empremta en el planeta: reutilitzar, reparar i reciclar és **consum sostenible**.

EL QUE ÉS ESSENCIAL

- L'economia estudia com usem el que tenim (que és limitat) per a cobrir les nostres necessitats (que són moltes). A això se li diu escassetat.
- Cada vegada que trie una cosa, renuncie a una altra: allò a què renuncie és el cost d'oportunitat.
- Els tres agents econòmics són les famílies (consumeixen i treballen), les empreses (produeixen) i l'Estat (cobra impostos i ofereix serveis).
- El mercat és el lloc (físic o per internet) on es posen d'acord qui compra i qui ven.
- Consumir de manera responsable és pensar abans de comprar, distingir necessitats de desitjos i tindre cura del medi ambient.
- Com a consumidors tenim drets: si un producte ix defectuós, la garantia i el full de reclamacions ens protegeixen.

VOCABULARI

escassetat

necessitat

desig

bé econòmic

cost d'oportunitat

agent econòmic

famílies

empreses

Estat

mercat

consum responsable

publicitat

garantia

EXEMPLES RESOLTS

1. **Calcula un cost d'oportunitat.** Tens 10 € i el dissabte només et dóna temps a una cosa: anar al cine (10 €) o comprar un llibre (10 €). Tries el cine. Quin és el teu cost d'oportunitat?

Recordem què és el cost d'oportunitat: **allò a què renunciïs** quan tries una altra cosa.

1) Tens dues opcions: cine o llibre.

2) Tries el **cine**.

3) Per tant, renunciïs al **llibre**.

El cost d'oportunitat és **el llibre** (el que deixes de comprar).

2. **Quant estalvies amb un descompte.** Una samarreta costa 20 € i està rebaixada un 25 %. Quant et descompten i quant pagues al final?

Anem pas a pas.

1) Calculem el 25 % de 20 €: 25 % significa una quarta part, així que $20 \div 4 = 5$ € de descompte.

2) Restem el descompte al preu: $20 - 5 = 15$ €.

Et descompten 5 € i pagues **15 €**.

3. **Quantes setmanes per a estalviar.** Vols uns auriculars que costen 24 €. Cada setmana pots estalviar 4 € de la teua paga. Quantes setmanes necessites?

Cal repartir el total entre el que estalvies cada setmana.

1) Total a reunir: 24 €.

2) Estalvi setmanal: 4 €.

3) Dividim: $24 \div 4 = 6$.

Necessites **6 setmanes** estalviant 4 € cadascuna.

4. **Repartiment a parts iguals.** Tres amics comparteixen una pizza que costa 15 € i paguen el mateix cadascun. Quant posa cadascun?

Repartir a parts iguals és una divisió.

1) Preu total: 15 €.

2) Nombre d'amics: 3.

3) Dividim: $15 \div 3 = 5$ €.

Cada amic paga **5 €**.

5. **Segueix el camí dels diners.** Ton pare treballa en una sabateria i amb el seu sou compra fruita a la fruiteria del barri. Explica per on passen els diners usant el flux circular.

Seguim els diners d'un agent a un altre.

1) La sabateria (empresa) paga un **sou** a ton pare (família): els diners van de l'empresa a la família.

2) Ton pare gasta part d'eixe sou comprant fruita a la fruiteria (empresa): els diners tornen de la família a l'empresa.

Així els diners **circulen en cercle** entre famílies i empreses: per això es diu flux circular de la renda.

PRACTICA

1. Explica amb les teues paraules què és l'**escassetat** i per què fa que hàgem de triar.

2. Classifica cada cosa en **necessitat** o **desig**: menjar cada dia, unes sabatilles de marca, beure aigua, un videojoc nou.
3. Digues si cada bé és **lliure** (gratis i abundant) o **econòmic** (costa diners perquè és escàs): l'aire que respires, una botella d'aigua a la botiga, la llum del sol, un entrepà.
4. Tens 10 € i només pots comprar una cosa: un llibre (10 €) o anar al cine (10 €). Tries el cine. Quin és el teu **cost d'oportunitat**?
5. El dissabte per la vesprada pots estudiar per a un examen o quedar amb amics. Tries quedar amb amics. Quin és el **cost d'oportunitat** d'eixa decisió?
6. La teua paga setmanal és de 12 €. Gastes 5 € en un berenar i 3 € en l'autobús. Quant et queda per a estalviar?
7. Una motxilla costa 30 € i està rebaixada un 10 %. Quant et descompten i quant pagues?
8. Una bossa de creïlles costa 2 €. Hi ha una oferta 3x2 (t'endús 3 pagant 2). Si compres 3 bosses, quant pagues i quant estalvies?
9. Vols comprar uns auriculars de 24 € i estalvies 4 € cada setmana. Quantes setmanes necessites?
10. Quatre amics comparteixen a parts iguals un berenar que costa 16 €. Quant paga cadascun?
11. El mateix quadern costa 4 € a la botiga A i 3,50 € a la botiga B. On et convé comprar-lo i quant estalvies?
12. Esta setmana ingresses 20 € (paga més una ajuda dels teus iaïos). Gastes 8 € en oci i 6 € en transport. Quant aconseguixes estalviar?
13. Digues a quin **agent econòmic** pertany cada exemple: un forn de pa que ven pa; la teua família que va a comprar; l'ajuntament que arregla un parc.
14. Explica amb les teues paraules què és un **mercat** i posa dos exemples diferents (un de físic i un per internet).
15. Completa el **flux circular**: una empresa paga un sou a una família; la família usa eixos diners per a comprar en una botiga. Cap on van els diners en cada pas?
16. Un anunci diu: «Només hui! Si no ho compres ara, et quedaràs sense.» Què vol aconseguir la publicitat amb eixa frase i què hauries de fer abans de comprar?
17. Ordena estos passos per a **comprar de manera intel·ligent**: pagar, comparar preus, preguntar-te si ho necessites, mirar opinions.
18. Has comprat uns auriculars i al cap de tres dies deixen de funcionar a soles, sense que tu els trenques. Quin dret del consumidor et protegix i què pots fer?
19. Proposa **tres hàbits de consum sostenible** que podries aplicar en el teu dia a dia i explica breument per què ajuden el planeta.

20. Una dessuadora nova costa 25 € i una de segona mà en bon estat costa 10 €. Quant t'estalvies comprant la de segona mà i per què a més és més sostenible?

SOLUCIONARI

1. L'escassetat és que els recursos (diners, temps, materials) són limitats, però les nostres necessitats i desitjos són molts.
Com que no podem tindre-ho tot, cal triar en què gastem el que tenim.
2. Necessitats (bàsiques per a viure): menjar cada dia, beure aigua.
Desitjos (ens agraden però no són imprescindibles): sabatilles de marca, videojoc nou.
3. Lliures (gratis i abundants): l'aire, la llum del sol.
Econòmics (costen diners perquè són escassos): la botella d'aigua de la botiga, l'entrepà.
4. El cost d'oportunitat és allò a què renunciem.
Has triat el cine, així que renunciem al llibre.
El cost d'oportunitat és **el llibre** (el que deixes de comprar).
5. El cost d'oportunitat és allò a què renunciem: **el temps d'estudi** (i, potser, una millor nota en l'examen).
Recorda: el cost d'oportunitat no és sols diners, també pot ser temps o oportunitats.
6. Restem les despeses a la paga: $12 - 5 - 3 = 4 \text{ €}$.
Et queden **4 €** per a estalviar.
7. El 10 % de 30 € és $30 \div 10 = 3 \text{ €}$ de descompte.
Pagues $30 - 3 = 27 \text{ €}$.
8. Amb l'oferta pagues només 2 bosses: $2 \times 2 = 4 \text{ €}$.
Sense oferta pagaries $3 \times 2 = 6 \text{ €}$.
Estalvies $6 - 4 = 2 \text{ €}$.
9. Dividim el total entre l'estalvi setmanal: $24 \div 4 = 6$.
Necessites **6 setmanes**.
10. Repartim: $16 \div 4 = 4 \text{ €}$.
Cada amic paga **4 €**.
11. Comparem els dos preus: la botiga B és més barata.
Estalvies $4 - 3,50 = 0,50 \text{ €}$ comprant a la **botiga B**.
12. Restem les despeses als ingressos: $20 - 8 - 6 = 6 \text{ €}$.
Estalvies **6 €** esta setmana.
13. El forn de pa que ven pa → **empresa** (produeix i ven).
La teua família que compra → **famílies** (consumeixen).
L'ajuntament que arregla el parc → **Estat** (ofereix serveis públics).
14. Un mercat és el lloc on es posen d'acord qui compra i qui ven.
Exemple físic: el mercadet del poble o el supermercat.
Exemple per internet: una botiga en línia o una app de compravenda.
15. Pas 1: de l'**empresa** a la **família** (en forma de sou).
Pas 2: de la **família** a l'**empresa/botiga** (en comprar).
Els diners circulen en cercle entre famílies i empreses.

16. La publicitat vol posar-te pressa perquè compres per impuls, sense pensar.

Abans de comprar hauries de parar i preguntar-te: el necessite de veritat?, tinc diners per a això?, el puc comparar amb altres opcions? Si tens dubtes, millor esperar.

17. Ordre correcte:

1) Preguntar-te si ho necessites.

2) Comparar preus.

3) Mirar opinions.

4) Pagar.

Primer es pensa i es compara; pagar és sempre l'últim pas.

18. Et protegix la **garantia**: si un producte falla per defecte de fàbrica, la botiga ha de reparar-lo, canviar-lo o tornar-te els diners.

Pots anar a la botiga amb el tiquet i reclamar. Si no et fan cas, pots demanar un **full de reclamacions**.

19. Exemples vàlids:

1) Usar una botella reutilitzable en compte de plàstic → menys residus.

2) Reparar o intercanviar roba i material en compte de tirar-lo → allarga la vida dels productes.

3) Separar el fem per a reciclar → els materials es tornen a aprofitar.

20. Estalvies $25 - 10 = 15 \text{ €}$.

A més és més sostenible perquè **reutilitzes** una peça en compte de fabricar-ne una de nova, cosa que estalvia recursos i redueix residus.